שני לוחות הברית — אות ס' סיפוק

מידה של הסתפקות היא אבן יקרה כתר ועטרה, אשריו בעולם הזה, וטוב לו לעולם הבא. בעוה"ז אשריו, כי הוא עשיר, כהא דתנן (אבות ד, א) איזהו עשיר השמח בחלקו, מה שאין כן הבלתי מסתפק לעולם הוא חסר, כמו שאמרו רז"ל (קה"ר א, יג) אין אדם מת וחצי תאותו בידו, יש לו מנה מתאווה מאתים, ועל כן (אבות ב, ז) מרבה נכסים מרבה דאגה, כי ביותר שמרבה נכסים, ביותר מרבה דאגה. כיצד, תמיד מה שבידו היא חצי תאותו ומתאוה עוד כהנה, נמצא כשיש לו מנה, אינו דואג אלא להמציא עוד מנה. וכשיש לו מאתים, דואג לעוד מאתיים, וכן לעולם. נמצא מבואר המרבה נכסים מרבה דאגה. אבל השמח בחלקו וממה שחננו הש"י, יאכל הן רב הן מעט, ומספיק לו בטוב, נמצא הוא לעולם עשיר:

ולענין עולם הבא, נמשך ממעלת הסיפוק כמה מעלות. לא יתאוה ולא יחמוד, ומכל שכן שלא יגזול ולא יונה את חבירו, ויהיה משאו ומתנו באמונה, ולא ימלא רצון היצה"ר שרוצה תמיד בריבוי, ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט וכדפירשתי, כי מרבה דאגה:

יעקב אבינו לא בקש מהקב"ה (בראשית כח, כ) רק ההסתפקות לחם לאכול ובגד ללבוש. וכן שלמה המלך ע"ה התפלל (משלי ל, ח) ריש ועושר אל תתן לי וגו'. על כן אל יהי אדם נבהל אחר הממון לבקש תחבולות איך יאסף, ואז מפריד עצמו מחיי עוה"ב היא עסק התורה תורת אמת חיי עולם נטע בתוכינו, וציוונו להגות בה יומם ולילה. אמת כי טוב תורה עם דרך ארץ (אבות ב, ב), אמנם התורה תהיה עיקר, וכי ירחיב ה' את גבולו ונותן לו עושר בלי טורח גדול, יראה שלא יהיה עושר שמור לבעליו לרעתו ח"ו, רק יראה תמיד לעשות צדקה וחסד כפי הברכה אשר ברכו ה'. ואל יתגאה בעשרו ח"ו, כי אש היא עד אבדון תאכל. אדרבה ואדרבה, יותר יהיה בנכנע לפני הש"י ויאמר קטונתי מכל החסדים, ויעשה רצון קונו:

עוד מעלה גדולה ונפלאה הנמשכת ממעלת ההסתפקות, שיבוא למעלה הגדולה הרמה והנשאה הדבוקה במעלת האמונה, דהיינו מעלת הבטחון, כי מי שמאסף ממון רב עד כי חדל לספור, באיש הזה אין שייך בטחון לומר שבוטח בהש"י שיתן לו ריבוי הזה, כי מה מקום לבטחון הזה. בשלמא לכדי סיפוקו וצרכו לחיות נפשו ונפשות ביתו כפי ההכרח, שייך לבטוח בהש"י אשר בראם שיתן להם שהוא יתברך זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים (ע"ז ג, ב). אבל לומר אני בוטח בהש"י שיתן לו אוצרות וסגולת מלכים, האיש הזה יצא לחוץ לדעת, ובודאי אין ענייננו על צד הבטחון. וכבר נודע מה שהאריכו ממעלת הבטחון שהוא איש אמונה, ואמר הפסוק (ירמיה יז, ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה'. כי הבוטח, מוסר עצמו וכל אשר לו ביד הקב"ה ובוטח בו הבטחה גמורה, ומקבל באהבה כל מה ששולח הקב"ה עליו, הן טוב הן רע, כי בוטח שגם זו לטובה. ואף שהוא רע לכאורה, אלהים חשבה לטובה:

ומי ששם ענייניו על בטחון בהש"י, הוא ממש דבק בהש"י, ועליו אמר קרא (דברים ד, ד) ואתם הדביקים בידו"ד אלהיכם, כי דבוק בשמו הגדול היה הוה יהיה שהיווה את הכל ומחיה את הכל, כמו שכתוב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם, וכמו שדרשו (שמו"ר לב, ד) אתה מהווה את כולם, ממילא אתה מחיה את כולם:

וזהו שכתוב (תהלים לב, י) הבוטח בה' חסד יסובבנו. וקשה דהוה ליה למימר חסדו יסובבנו, או חסדיו. אלא אמר חס"ד שהוא עולה ע"ב מילוי שם הוי"ה יו"ד ה"י וי"ו ה"י שהוא עצם החסד. ואשרי שם ה' מבטחו, כי הוא מאמין אמיתי ודבק בו יתברך, ובתנאי שיקיים התורה והמצות והמדות ואז הוא בטוח:

נשלם אות הסמ"ך